

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre ————— 6 korona — fillér.
Félévre ————— 3 " —
Negyedévre ————— 1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Egyes szám ára 14 fillér.

Felölös szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Deák-tér 19. szám.)

Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

Nyilttér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

A papokról a papoknak.

(Csak a papok olvassák!)

E becses lap olvasói, mint tudom, nagy részt jóézelümü világi katolikuskok. Ezeket egy nagy áldozatra kérem fel. Hozzák meg az áldozatot, hogy ezt a cikket *ne olvassák el*, mert egy nagy ügy érdekében olyasmi dolgokat akarnék itt elmondani a papoknak, amit nem szeretnék a világiak tudomására hozni. E kérésemet mindjárt indokolom is.

Vannak ugy a katonai, mint az állami kormányzatban bizonyos *titkok*, melyeknek közhírré tévése magának a jó kormányzatnak érdekében nem ajánlatos. Nem mintha valami megrovás alá eső roszt foglalnának azok magukban; mert én azt, ami magában véve rossz, még az intező körökben sem szeretném érvényesítve látni. Mert az én szent vallásom elveit követem, mely elvek szerint semmiféle roszt nem szabad megengedni még azon czélból sem, hogy ez által valami jót létesítsünk. Ha mégis *titokbam* akarok tartatni valamit, azt a közérdek szempontjából kívánom, mert meg van irva az örök igazság könyvében, hogy nem elég egymagában a galambszelidség, ha nem párosul vele egy kigyó okossága.

Miután ekkép indokoltam a titoktartás szükséges voltát a keresztény okosság elvével, most már bátran válthatok bizalmasan szót a papokkal, bizonyos levén arról, hogy a mélyentisztelt világi olvasók — nők és férfiak egyaránt — ez egyszer a „Heti Szemle” második cikkénél kezdik az olvasást; a papok pedig tovább nem adják a szót.

Hát legyen titokban a mi dolgunk! Egy általános bevezetéssel kezdem.

Nemrég egy asztaltársaság kedélyessége szerzett nekem boldog perczeket. A társaság legnagyobb része papokból állott. Azok a világi urak, akik e társaság kedvesen fogadott vendégei voltak, egyet éreztek a többséggel. Azért minden tartózkodás nélkül szent vallásuak és vallási érdekeink ügyére lehetett terelni e társalgást. Nem volt itt szükség vitatkozásra, az eszmék tisztázására. Egyet értettünk minden kérdésben, mely szőnyegre került.

E kérdések közzől a legfontosabbat im itt veszem bonezkés alá.

Az a kérdés lett felvetve: hogy miért nem tudja érvényesíteni isteni és emberi jogait magyar nemzetünk tulnyomó katolikus többsége? A társaság egyik tagja erre egy hasonlattal élt. Hasonlatát az állatvilágból vette.

Láttam — ugymond — egy nagy ebet, melyet egy kis eb vakmerő esaholása a szekér alá kergetett; pedig — így folytatja — a nagy ebnek csak fogát kellett volna megmutatnia és a kis eb a harmadik faluba szalad. Így vagyunk — ugymond — mi katolikusok is. Szent vallásunk ellenségei eltűnőleg csekély számban vannak a katolikusokhoz képest. De oly nagy lármát csapnak, hogy mi félénken megfutunk előlük. Pedig a szó hatalmával talán mi is rendelkeznenk ugy, mint ők... vagy mi? Emellett egy még hatalmasabb fegyverrel is rendelkezünk, amivel ők nem birnak. Ez az *igazság* fegyvere, melyet elég volna csak megmutatni, hogy a lármázók bevonják nyelvöket, ha nem akarják, hogy e fegyverek éle tövön vágja e fulánkokat.

Mint minden hasonlatról, ugy erről is el lehetne a szigorú kritikával mondani, hogy *sántikál*. De én sokkal fontosabbnak találom a felvetett kérdést, hogysem a kákán csomót keressek. Sőt tovább fejtegetem a hasonlatot és idézem a nagy Pázmán Pétert, aki szintén beszél kis és nagy ebekről, azzal a különbséggel, hogy a nagy ebeket a kicsinyekkel egy táborba tereli. A kis eb — ugymond — elkezd a faluban a esaholást. A nagy ebek utána esaholnak: de maguk sem tudják

TÁRCZA

Hamvazóra.

Bűnökkel terhelten
Belépní hogy mertem
Szentélyedbe óh nagy Isten!
Ki előtt a jónak sincsen
Joga a szent szolgálatra
Csak ha lelked jóváhagyja
S megszenteli az ő vágyát...
S angyalaid hívják, várják!...

Bűnökkel terhelten
Térdelni hogy mertem
Oltárodnak zsámolyára
Mennynek s földnek szent királya!...
Hol a jók, a tiszta lelkek,
Mind a porban esdekelnek,
Én, a bűnnek rut gyermeke,
Hogy léphettem közeledbe!...

Bűnökkel terhelten
Szólani hogy mertem
Színed előtt óh nagy Isten,
Hogy a hívót jóra intsem!
Ah, mikor a látnok ajka
Izzó szénnel tisztogatva
Lón csak méltó, hogy a népnek
Hirdethesse szent igédet!...

Bűnökkel terhelten
Áldozni hogy mertem
Oltárodon szentek Szentje...
Azt oly sokszor beszennyezve!...
Ah, hogy nem ért Káin sorsa,
Vagy — mint egykor Abironra —
Hogy nem szakadt rám a földből
Tűz, mely örök kinnal gyötör!?

Bűnökkel terhelten
Hányszor ingereltem
Haragodat óh nagy Isten!...
Ideje, hogy hamut hintsen

Jobbom az én bus fejemre!...
Ideje, hogy mellet verve
Bocsánatért esdekeljek:
Adj irgalmat, adj kegyelmet!...

Sárköz, 1900. február hó.

PÁLY EDE.

Antika és Toncsika.

Antika és Toncsika testvérek voltak. Azt mondták az emberek, hogy egyszerre hozta őket a golya madár s ezért ikrek; de hogy Antika fiu volt, Toncsika pedig kis lány, azt egyelőre csak az öreg plebános bácsi árulta el mindenkinek, mert Antikát Antalnak, Toncsikát pedig Antóniának keresztelte. De azért Antal sok ideig volt Antika, Toncsika pedig mindig Toncsika maradt csak azért is.

Antika és Toncsika hónapokig nem

INGLIK JÓZSEF

szabó üzletében Szatmár Deák-tér (városház épület.) Teljes **katonai fölszerelési** cikkek raktára. **Tartalékos tiszt**ek elegánsan és előnyösen fölszereltetnek, **elválallom mindennemű egyenruhák átalakítását, polgári ruhák** a legújabb divat szerint készítettetnek. **Papi öltönyök, reverendák** előnyös árban.

miért? Csaholnak, mert a kis ebet csaholni hallják.

Hát a megkezdett hasonlatot tovább fűzve önkénytelenül azokra a katolikusokra gondolok, akiket vallásunk, örök igazságaink elle-neinek lármája ahelyett, hogy a megtámadott igazság hatalmas védelmére keltene, inkább magával ragad.

És csakugyan: nem találunk-e némi hasonlatot ez állatvilág kórusa és a hazugság vásári lármáját növelő nem egy katolikus vak lármája között!?

Hány és hány, különben már állásánál fogva kvalifikált katolikus világi vág akkordot a „középkori sötétség“-etszidó vaklármába! Hány és hány katolikus világi hangoztatja a „liberalizmus“ szolamát az „ultramontanok szabadságot lenyűgöző rendszere ellen?!“

Tudják-e ezek az urak, hogy hát miben is nyilvánult az a híressé fujt „középkori sötétség“ az az áldásként hirdetett „liberalizmus“?

A kis eb elkezdte a faluban a csaholást. A nagy ebek utána csaholnak, de maguk sem tudják: miért? Csaholnak, mert a kis ebet csaholni hallják. Punktum.

Mi e szétzüllésnek forrása?

Megmondjam-e? Nem merem; mert attól félek, hogy egy kíváncsi szem talán mégis megtalálná látni, amit ide irok.

De talán később neki bátorodom.

Addig is legyen titokban a mi dolgunk.

Kelletlen.

Képzeldés.

Szeretünk nagyon képzeldni, szeretünk utólréhetetlen vágyakat táplálni lelkünkben. Egy általunk is csak képzelt boldog országba szeretjük magunkat elragadtatni, melybe azonban nagyon nehezen, vagy egyáltalán nem juthatunk be. Szóval szeretünk fántáziálni.

tudtak egymásról semmit sem, mert kis babák voltak. Azt sem tudták, hogy egy mamájok és egy papájok van s egy bölesőben ringatják őket. Ha Antika aludt, nem bánta, ha Tonesika sir is s ha mind a ketten sirtak, korántsem akartak egymással vetélkedni. De ez a helyzet, mint a paraszt ember szokta mondani, nem is volt állapot és tarhatatlan vala. Ezen túl kellett esniük csupán s mint a kis csirke a tojásbéjjel, úgy hagyták őket is el egy napon a pólyákat, piros ruhákba bujtak s a mama öléből egyszerre indultak ki a szoba világát látni tizenegyhónapi kezdő pihenés után. Első kirándulásuk kirándulás volt, a földről szedték fel őket. De egyszer csak feltalálták magukat külön külön; a székek és asztalok lábbaival segítettek a maguk lábán s hangokat is kezdtek adni, még ám rivás nélkül. Pápá, mama, tütü, bibi, általában nagyon szerették a duflanyos szavakat, a kutyát piszpisznak, a macskát czicziznek hívták s mikor bujósdit játszottak azt mondták egymásnak, hogy kukuk. De az idő változik s vele minden élő nyelv; de az élőnyelvek közül egy sem olyan hamar mint a dada vagy a babanyelv. Egy napon az öreg kopó

Vajjon ez a képzeldés az emberre nézve bir-e káros következménnyel? Igen. A gyenge, rossz nevelésű emberre nézve végzetes, míg a jó nevelésű embernek legfellebb egy csomó lelki fájdalmat okoz. De vegyük bonczkéz alá mind a két esetet.

Egy ifju elmegy a színházba és végig nézi egyik jeles színműró pompás bohózatát, mely darabban a czimszerepet játszó színész kiválóan oldja meg feladatát; a publikumot jól megneveteti. Következik erre a taps, éljenzés, kihívás. A színész kijön a lámpák elé, büszkén hajtja meg magát, tetheti is, mert ő annyi embernek tudott ajkára mosolyt csalni. Vége az előadásnak, az ifju is haza megy és képzeldik: Oh Istenem, ha én is oly jó komikus volnék, megéljeneznének, kitapsolnának, óh de boldog volnék. A jó nevelésű ifju azonban csakhamar belátja, hogy e cél eléréséhez nincs se anyagi se lelki képessége. Egy kis fájdalommal lelkében ugyan, de reményről lemond s megmarad továbbra is az algebra, zoologia vagy épp a philozophie mellett.

Más alkalommal újra a színházban van és végig néz s hallgat egy kellemes zenéjű operettet, melyben a primadonna szépen csengő hangjával, toilletével, kecsgető tánczaival meghódítja az egész közönséget, annál inkább egy ábrándozó fiatal szívet. Vége az előadásnak, az ifju is haza megy és mit csinál? újra képzeldik: Oh ha tethetném, óh ha az angyali szépségű, bájos színésznő feleségem volna, óh de boldog volnék örökre. Nem sokára észreveszi a jól nevelt ifju, hogy mindez reá nézve csak álom lehet, mivel az ő szeméi előtt egyéb sokkal fontosabb kötelességek állanak, így mindezekről neki le kell, — kötelessége lemondani; ezt parancsolja neki a jó nevelés, hogy míg maga emberségéből nem állhat e sikamlós életben, addig neképzeldsködjék, hanem végezze napi kötelességét. Fájdalommal bár, de újra lemond.

Majd az utcán lát egy szép fogatot, melyet a járó-kelők bámulnak. Szép, fedeles hintó, eléje négy tüzes paripa befogva, gyönyörűség nézni. Az ifjunk egyedüli vágya most csak az, hogy azt birná bár, milyen gazdag volna, milyen megelégedett. Nyomba reá nemsokára belátja, hogy messze áll ő

még ettől is; folytatva tovább utját egy kis fájdalommal lelkében lemond újra.

És most nézzük meg csak, mit tesz az elkényeztetett gyenge nevelésű ifju? Ő is megjelen a színházban és az előadásokat a páholyokból nézi, a mi még nem vall ferde nevelésre, de hogy minden előadást, minden darabot még a legsikamlósabbat, legfrivolabbat is végig nézze, ez igenis meg nem engedhető. De ő épp ezeket óhajtja leginkább és szülőinek, felügyelőinek tilalma daczára is megnézi, ha máshonnan nem is, de a karzatról igen. Előadás után pedig nem siet haza, hanem az egész éjt kétes ekzisztenciájú éjjeli mulatók társaságában tölti el és ő már a képzelt boldog hazában érzi magát s „adja“ a nagyot. Nagyon természetes, hogy az ily s folyton ismétlődő s ezek meglehetősen anyagi áldozatokat vonnak maguk után, mely kiadásoknak meg kell lenni bárholon is, a demon unszolására előkell teremteni bármi áron. Másnap aztán az ifju, ha kikérdik a mathezisből, nagyszerűen tud — hallgatni. Az egyetemista pedig alaposan megürült tárczája felett elmékedik.

Más alkalommal az utcán, vagy valamelyik kirakatban lát valami különlegességet, azt minden áron be kell szerezni, ha nincs pénz, még nem oly nagy akadály, egyszerűen a „papa“ vagy a „mama“ számlájára felírta, misem könnyebb ennél, s megvan mit romlott lelke megkívánt.

Majd ezen a bálon, ezen a hangversenyen, azon pikniken meg kell jelenni, újabb kiadás, újabb költsékezés áll elő, ilyenkor aztán az uzsorások, a pénzágenszek tesznek egy-egy jó fogást. Odanyújtja az agens egy 200 frtról szóló váltót aláírás végett, melynek ellenében kifizet 80—100 frtot. S így az ifju megvan mentve „pillanatnyi“ pénzzavarából. Sajnos, de csak pár napra. Aztán aláír egy másik váltót, egy harmadikat, egy negyediket noha az aláírása kevesebbet ér, mint a 10 filléres váltó.

Mikor elérkezett már az idő is, hogy a váltó-hitele megszűnt, következnek a zálogházak látogatásai, míg oda vándorol minden értékesebb holmi és mikor ez is megszűnt már és a végelenyészés veszedelmes lejtőjén végig futott, következik a játék, a bujósdi. Bujkál az ifju a társadalmi élet rétegeibe,

arra ébred fel, hogy Antika Bundásnak hívja; Tonesika meg a cziczának mondta szemébe, hogy macska. Vége volt egészen a pólyaságnak és evvel a pujaságnak is. Antika és Tonesika egy szép napon már valódi szót váltottak egymással. Hogy miről beszéltek legelőször nem lehet tudni, de hogy szóváltás volt köztük azt a Tonesika képén világosan lehetett látni. Tonesika sirt, mert Antika összekarmolta. A mama összesókoltatta őket, mert úgy illik, hogy a testvérekszeresség egymást. Jól is ment minden, mint a kenett szekér, sokáig nem veszekedtek. Egyformán keltek fel minden reggel, egyforma kis szoknyácskába bujtak, egyforma bojtos sipkát tettek föl fejükre, egyformán nőtt szép szőke hajuk, a nevek is olyan egyforma volt: Antika és Tonesika.

De egyszer mi történik? Nem egyforma ruhát varrt nekik a mama. Reggel felöltözteti őket s Tonesika a mint az álmodó kitörli szeméből, látja, hogy Antikán nadrág van s göndör haja rövidre van levágva. Végig néz magán és elsirja — magát, végül kitör belőle zokogás: mama én nem játszom Antikával. Miért nem te kis bohó? kérdi csodálkozva

a mama. Azért, mert Antika már fiu, feleli Tonesika.

Aztán beszéljen valaki, hogy nem a ruha teszi az embert. Nagy változás volt a gyermekek életében, hogy Antika fiu lett. Két felé ment minden magától. Antika kard, puszka és ló után nézett, Tonesika pedig a mama és a baba mellett maradt. De azért még együtt jártak a mezőre, rétre és az ovdába. Az óvónéni is sokat adott arra, hogy Antika fiu lett, mert erre a versre tanította meg:

Ha megnövök, huszár lesz én belőlem.
Hét országon hirt hallanak felőlem;
A paripám akárki is meglássa
Olyan lesz, mint futó csillag futása ..

Tonesika nem is mert gondolni sem a paripára, mert a lótól is félt. Ő is tudott azért egy szép verset, kettesével szavalták:

Kis gazdasszony jó napot!
Vedd le hát a kalapot!
No mit főztél Tonesika?
Lesz pecsenye, galuska ...

Micsoda különbség! Nem hiába sirt Tonesika, hisz az meseszerű dolog igazán,

hol alant, hol közepén, hol fennt mutatja magát, de csak álruhában. Már ekkor lelke tönkre van téve, belefészkelte magát a nagy veszedelem, a nagy csapás, a bűn. Beáll, mint a sulyos betegnek, a társadalom haladoklása. Csal, lop, szélhámoskodik és ha a körülmények úgy kívánják, sokszor öl, gyilkol is. Kiadja magát kereskedőnek, ügynöknek, ügyvédnek, bárónak, grófnak csak hogy fen tudhassa tartani magát a felszínen még rajta nem veszít. A mikor pedig már nyílt kártyából kell játszani, elvesztette a játszmat s társadalmilag meghalt, kizasztatik a képzelt, boldog világból.

Az alapos, jó nevelés veti meg alapját a boldog életnek, a szülők soha sem veszítenek, ha a nevelés körül a legmesszebb terjedő szigort alkalmazzák. Ha azonban szabad utat engedünk a nagyok kielégítésére, nemcsak a gyermek, hanem a szülő is a tönk szélére jut.

Marosán János.

A kántortanítók nyugdíj ügyéhez.

Egy öreg kartársam porfedte — hátra hagyott könyvei között kutatva, véletlenül kezembe akadt egy elsárgult, — az idő vas foga által enyészetnek induló füzetke a 60-as évekből, melynek nagyon megörvendtem, mert egy szebb jövő reményszikrája járta át keblemet, a mikor olvasom fakult czimlapjáról: „A Szatmár egyházmegyei róm. kath. kántortanítók gyám- és nyugdíj egyesület alapszabályzata 1869. évben“: megerősítve b. e. Biró László akkori szatmári püspök — mint az egyesület védnöke, és Nagy Vincze „a szatmári minta főelemi iskola igazgatója, képezdei képző tanár s egyleti választmányi tag“ által.

Ereklyeként őrzöm e kis füzetkét, mert alkalmat szolgáltat nekem arra, hogy feltárjuk sajtó sebünket, melylyel a kath. kántortanítókat a nyugdíj jogosultság felvételénél a jelenben sujtják.

Valóban mondhatom, hogy mi — kántortanítók esünk áldozatává a mostani nyugdíj rendszernek, amennyiben, mint tudva van, csak a tanítói járandóság számítatik be nyugdíj alapul, — míg a kántori fizetés

esik. S mi ennek szomorú eredménye? Az, hogy a kántortanítók csak nem 90 százaléka 300 forinttal vétetik föl a nyugdíj kötelékébe de csak azért — mert kevesebb nem lehet fölvenni; ennyi a törvényszabta minimum. Alig várja a szegény kántortanító korpótléka utalványozását, melylyel fizetése — s így nyugdíj jogosultsága is emelkedjék — ha mindjárt 50 frttal is; de itt vár reá a legnagyobb csalódás, amennyiben tudtára adja az illető Hatóság hogy: „az 50 forint fizetés emelkedés a 300 forint nyugdíjigény kiegészítésére számított, mert tisztán tanítói fizetése nem ütötte meg a 300 frtot“.! Tessék dominálni!

Hogy száz eset közül csak egyet említsek: Turterebesen működtem mint II-od tanítói 400 frt fizetés — és ugyanannyi nyugdíj jogosultsággal 5 évig. Ungba — Császlóczra választatván meg kántortanítónak, a megejtett összeírás szerint 400 frt fizetésre, mely áll: készpénz — föld — termény stb. járandóságból és 34 forint államsegélyből. Az állomás elfoglalása után egyszer csak arra ébredtem, hogy nyugdíjilletésem nem 8 frt, mint eddig — hanem 6 forint — 300 frt után . . . Ime itt a haladás — rák módjára! Kezdtém magamat rosszul érezni és definiálni, hogy hát: nem jobb lett volna a helyemen maradni . . .? Belenyugodtam sorsomba. Alig várom a korpótlék utalványozását azon reményben, hogy 350. forint nyugdíj jogosultságom lesz, s emiatt az első évben nem is vettem föl a félévét így okozva: hogy hiszen úgy is lemegy 25 frt a többlet után fizetendő 50% törlesztésére; de csalódtam, mert azt ugyan szépen visszazarmasztatták kezeimhez; „más célra való felhasználás végett“, azzal okolva meg eljárásukat, — hogy nincs tisztán a tanítói fizetés 300 frt, mert a 400 frtból 260 frt tanítói és 140 frt kántori fizetés.

Ezen valóság, fájdalom, nem csak Császlóczon, — hanem az egész vonalon mindenütt így van.

Ezeket csak azért tartottam szükségesnek megjegyezni, hogy bűi képét adjam azon szomorú vajadásnak, melylyel nekünk kántortanítóknak ez időszerint megküdenünk kell.

Köztudomásu, hogy a mai mégélhetési viszonyok között nagyon nehéz vagyonszert tenni, — (Különösen nekünk tanítóknak, kiknek az Ég hővebben juttat a csemetékből) — melylyel a hátra maradottaknak existenciájukat némileg is biztosíthatjuk. Nem marad más hátra, mint a hivatás után járó dotációt, úgy irányítani, hogy az legyen egyszersmint alapja azon forrásnak, melyből a hátramaradottak valamieskét meríthetnek.

De, fájdalom, ami forrásunk megakad — s míg azok — nem irigységből mondva, kik csak egy hivatást, — tisztán tanítóit végeznek, még egyszer kedvezőbb ellátást biztosíthatnak hátramaradt, özvegyeknek, árváknak; addig nekünk — kik két hivatást végzünk: tanítóit- és kántorit, meg kell elégednünk annak felével!

Levonhatja ebből mindenki a köznevelési, hogy vajjon: nem fog-e önmagának szemrehányást tenni, hogy kántortanítónak született?

Nem fog tehát esodálkozni senki ezek előre bocsátása után, hogy miért örültem én meg ezen, általam már előbb említett kis füzetkének; mert ez azon forrás, mely hivatva volna megédesíteni helyzetét a két hivatást teljesítő egyéneknek; hivatva volna letörölni sok hátramaradt özvegynek és árvának könnyeit, amint hogy a multban s talán még a jelenben is teljesíti áldásos missióját.

* * *

Ime kivonatosa a főbb részleteket ide iktatom a kezeim közt levő alapszabályzatból: „I-ső fejezet. 1 §. Az egyesületnek célja: a népnevelési pályán elaggott vagy megnyomorodott kántortanítókat — óvókat — ezeknek özvegyeit, árváit és tanítónőket nyugdíjazni, és ezáltal őket a nyomor ellen a jövőre nézve biztosítani.“ — II-ik fejezet: „a nyugdíj alap gyűjtetik: a) a szatmári méltóságos püspök, — a főtisztelendő káptalan és magánosok kegyes alapítványaiából és adományaiból; — b) az egyesületi tagok által biztosítandó nyugdíj hányadának rendszer befizetéséből. — III-ik fejezet! az egyesület tagjai háromfélék: t. i. alapító-, rendes és pártoló tagok. b) rendes tagok a szatmári egyházmegyéhez tartozó róm. kath. képezdei tanárok-, alsó és felső népiskolákban mű-

hogy ez az Antika, — igazán minek is lett fiuvá;

Ha be lehetne tömni a forrásokat, ha meg lehetne akasztani örökre a folyókat futásukban, úgy szeretném, hogy minden víz-csepp egy perczező változzék, hogy megakaszszam vele az időt. Akkor be is fejezhetném az Antika és Tonesika történetét. De nem lehet. Az idő futott s Antika Antalra kezdte változtatni a nevét, — nem ok nélkül. Ha Tonesika véletlenül Antikának szólította, nem volt sehol. Antal büszke volt, hogy nem Antika. Tonesikának meg csak éppen, hogy a neve maradt meg, hogy valami legyen a régiből. Ugy bizony a régiből minden elmula. Antal nagy fiu, Tonesika meg nagy lány lett.

Kettő volt most kérdésben: a két iker sziv és a két iker lélek s egy volt reájok a kérdés: kiék legyenek? A világban minden jó, rossz azt mondja, hogy jer velem! Ki vagy mi tudott volna e kérdésre felelni? A nóta. Ne tessék esodálkozni, még egyszer mondom, hogy a nóta mondta meg, mi legyen a két gyermekkel.

Antal szivvel, lélekkel danolta: „Ha

majd bajszom nő, katona leszek,“ Tonesika meg a magáét vitte: „Asszony, asszony az akarok lenni.“ A miből látjuk, hogy a nóta, még ha nem is banknóta, irányt szabhat az ember életének. Antal csakugyan elment katonának s Tonesika meg már nem is danolja: „Asszony akarok lenni,“ mert férjhez ment még a mult farsangban.

Igy választotta szét az élet az ikreket; a miért Antal már későn haragszik, hiába mondja és kérdi: miért is maradt meg a Tonesika lánynak, két iker katona története még is szebb lett volna!?

Püllich Ottó.

Régi tanácsok betegségek ellen.

Debreczen város levéltárában van egy kis irott könyv, melyben egykori följegyzések találhatók. Ugy látszik valami képzettebb pennaforogató írta minden rendszer nélkül, csak úgy ötletszerűen vetve papírra az eseményeket. A többek közt akadnak benne orvosi tanácsok is, melyeknek sikerét biztosaknak mondja az írójuk. E tanácsok között érdekesek a következők:

Fogfájás ellen. Terpetinát, borsót, kenyérbelet öszve kel pórálni és az odvas fogba tenni — használ.

Vizibetegség ellen. Vegyél Béalentsét (a tó vizén szokott lenni), aszald meg, törd meg, idd meg meleg borral — kitakarodik.

Fülébe kinek balha megy. Fehér ürmöt, Baratzkmagot törj meg borba s gyakorta edgy-edgy cseppet bocsás be füledbe — megöli.

Köszvény ellen. A nyul vérét keverd öszve fehér borral, azzal kend — meggyógyulsz.

Égésről való mediczina. Viaszkot, faolajat, temperálj egybe és főzd öszve — kegeds elmulik.

Hurut ellen. Veres hagymát törj mozsárba, azután főzd meg jól tojással, jó tűznél, kenjed a mellyed vele és kösd rá.

Szívforogásról (valószínűleg szivdobogás.) Az egyfarku kórok tövét borban kell megfőzni és estve meginnya.

Melnye kinek fáj, Tüdeje, Májja meg rossz. A Papa füvel, Isópot, Sállját, Szeretesen Diót, szegfüvel, gyömbért, Nádmézet

közdő azon rendes- helyettes-, segédtanítók, tanítónők és óvók, kik szabályszerű képességi oklevéllel bírnak, s mint ilyenek az egyletbe felvételén — illetményeiket az egylet pánztárába pontosan befizetik. — IV. fejezet. 6. §. az egylet minden tagja 100 frtól ezer frtig terjedhető nyugdíj tetszése szerint biztosíthat magának. | 7. §. Minden tag az egyletbe való bejegyeztetésétől kezdve köteles az általa biztosított nyugdíjnak 5°/_o töljait évenként 20 évig négy egyenlő részletben és pedig évnegyedenként előlegesen fizetni. — 14. §. Ki évi járulékát s annak késedelmi kamatját hat hónap alatt be nem fizeti, nyugdíj igényét elveszti; de az általa teljesített befizetések kamat nélkül visszaszolgáltatnak neki. — 17. §. A nyugdíj alap a szatmári egyházmegye azon néptanítóinak vagyona lévén, kik az egylet részesei; ezért e magán vagyona a kitűzött célon kívül más célra semmi szín alatt fel nem használható. — VI. fejezet: a nyugdíj iránti jogosultság: 44. §. Hogy a nyugdíj képesség egyszersmint a nyugdíjra is jogosultságot adjon, mulhatatlanul szükséges, hogy az illető a nyugdíj egyletnek legalább öt teljes éven át tagja legyen, és a nyugdíj alap iránti kötelezettségét pontosan teljesítse. — 45. §. Az egylet minden rendes tagja, ki a fentebbi befizetést teljesítette, a nyugdíjra jogosítva van és pedig 5 évtől 10-ig az általa biztosított nyugdíjnak ²/₃-ára, 10 évtől 15-ig ³/₃-dához, 15 évtől 20-ig ⁴/₃-dához, 20 évtől 25-ig ⁵/₃-ához; 25 évtől 30-ig ⁶/₃-dához, és a 30 éven felül a befizetés után teljes nyugdíjhoz. — 49. §. Az özvegyet férje nyugdíja illeti. — 57. §. Annak, ki az egyletnek 30 teljes évig tagja volt, joga van egész nyugdíjat kérni. — 68. §. Az egyletnek beszüntetése vagy bármely okból történhető feloszlása esetén az egylet összes vagyona a szatmári egyházmegye róm. kath. kántortanítók özvegyei s árvái segélyezési alapjál fogva fentartatni s a főtisztelendő szatmári székes-káptalan kezelése alá bocsátatni. — 65. §. Jelen alapszabályok helyben hagyatván, alkalmazásuk folyó évi július első napjától kezdve hatályba lép Kelt Szatmártt, ápril hó 6-án 1899. Biró László m. k. szatmári püspök, az egylet védnöke. Nagy Vincze mint a főelemi is-

kolai igazgató, képző tanár s egyl. választmányi tag.

Ime kivonatosan az alapszabály, melynek hatálya mint tudva van megszűnt. Azt a jelen esetben nem kutatom, hogy mi okból történhetett az, de hogy létezett egy ilyen egylet, annak bizonyítéka ezen alapszabály, de meg bizonyítéka az is, hogy áldásos alapjából még mai nap is élvez egy-egy özvegy csekélyke nyugdíjat illetve segélyt.

Ha bepillantást vetünk ezen alapszabály egyes fejezetére, és összehasonlítjuk az országos tanítói nyugdíj szabályzattal, mindenki tisztába lesz azzal, hogy óriási az előny amannál mint ennél; mert míg ott a biztosított teljes nyugdíját már 30 év után élvezi, addig az országos nyugdíjnál csak 40 év múlva. Ha még tekintetbe vesszük az 50°/_o egyszersmindenkori többlet illetéket, akkor teljes az előny.

De tegyünk egy kis matematikai számítást: vegyünk alapul 100 frt nyugdíj többletet: Az országos tanítói nyugdíj szerint be kell fizetni 100 frt. után 50°/_o-ot = 50 frt, egyszersmindenkorra. Ennek 40 évi kamatja 5°/_o kamatláb mellett 100 frt. Évenkénti befizetés 2°/_o, 40 év alatt kitesz 80 frtot, nem számítva a kamatok kamatját; míg az egyházmegyei nyugdíjnál 100 frt után fizet évenként 5°/_o-ot, az 30 évig a teljes nyugdíj igény elérhetőseig cirka — 150 frt. Tehát mondhatni 30 frttal olcsóbb mint amaz.

Fel a fejekkel és szivekkel kedves kártársaim! mert mint a közmondás tartja: „néma gyermeknek anyja sem érti szavát“; tegyük ezen ügyet komoly megfontolás tárgyává és tűzzük napirendre ezen — reánk oly égető — oly áldást hozó dolgot, melyből egy szebb jövő hajnalhasadása dereng felénk, csak az utat kell egyengetni, melyen ezen nagy horderejű dolgot megközelíthetjük.

Szeretettel kérem és hívom föl ezen ügyökre különösen a Szatmáregyházmegyében virágzó róm. kath. tanítói egyesületek főtisztelendő egyházi- és tisztelt világi elnökeit, valamint az esperesi körök figyelmét, hogy a legközelebbi körülményeiken ezt előhozva — egy memorandumban felírni határozzon a Ft. egyházmegyei Hatósághoz avagy a Méltóságos megyés püspök Urhoz,

Sáfránt törd össze, mikor megtöröd, borral meg kell elegyíteni, annak levéből igyál.

Puskalövésről. Egy kis fazékba tégy terpentint, tölts Lenmagolajat és kösd melegen vele, mind a Salétromot kitisztítva belőle, mindjárt huz és genyedséget ereszt.

Főfájásról. A Sállját törd meg tyukmon (tolyás) fehérivel és eczettel s azzal kenegesd.

Kiben golyóbis van. Aszalt répából csinálj kenőt, tedd a sebre, had álljon három napig benne — kijön.

Kinek csontja törik. Eleven rákot törjön össze vajjal, kösse rá és meggyógyul.

Kigyó vagy béka akiben legyen. Ökör-farkkórót, Terpentint, Rutát főzd meg jól eczettel kenyérhajjal s jó melegen igyad meg. A szemedet meg kötsd be, hogy meg ne ijedj mikor a fireg kiugrik belőled.

Hideglelésről. Egy legyet takarj elevenen a kenyérbe, hogy a hideglelés ne tudja, add be neki és megszűnik,

Örülttség. Fogj vakondokat, tedd egy fazékba, jól be csinálj, hogy ki ne szalagyon, mikor sütnék, tedd a kemenczébe,

hadd égjen porrá. Aztán tiszta vízben Holdfogytán mindennap edgy-edgy pohárra, minnekutána egy Portzió czukrot bé vett. — Notabene. E különös czukor, melyet nem mindenütt lehet kapni.

Össze zsugorodott tagok ellen. Szent-László-gyökeret fél maroknyit szedni, össze törni annyi ó hájjal, egy meszelly égetett bort reá tölteni, gyenge tűznél főzni kavargatva, ruhán által faesarni és Contractus tagokat vele kenni — használ. Notabene ez a Szent-László-gyökér a Gyöngy-virágval edgyütt terem és a levele minden részben hasonló a Gyöngyvirághoz, csak hogy Virágja nincs.

Ezen orvosságokat ajánló férfiú feljegyzései végén utasítást ad arra vonatkozóan, hogy mit tegyen az, akinek szagos bora van. — A receptje így szól: Végy ki annyi Bort a hordóból, hogy mintegy egy Bakarasnyi hujja, vagy üresse legyen; végy azután egy jó iznyi Tormát, kösd czéznára és ereszd le a Hordóba, hogy a Bort ne érje. Csináld be és megládd, hogy kihuzza a szagosságát.

hogy ezeu alap nem mint holt tőke szendergen, hanem a mostoha körülmények között sinlődő — összes kántor tanítók által felkarolva viragozzék újból, melynek hajtásaiból kapnók azon édes balsamot, mely hivatva volna annyi elagott kántortanító — avagy özvegye és árvájának keserű könnyeit enyhíteni.

Adja Isten, hogy ugy legyen!

Császlócz, Ung. m. 1900. febr. 22.

Müller István.

Hirek.

Hamvazó szordán ő méltósága a püspök ur szentelte meg a hamut, melylyel a nagyszámú közönséget behamvazta.

A nagybőjti ájtatosságok városunkban a következő sorrendben fognak megtartatni: A székesegyházban vasárnap délután 3 órakor a szokott ájtatosságok és szentbeszéd, melyet P. Mladoniczky jézustársasági atya fog tartani. A kálvárián pénteken délután 4 órakor keresztúti ájtatosság, mikor is P. Hippich István jézustársasági atya, házfőnök fog szent beszédet intézni a jelenlévőkhöz.

Új dandárparancsnok. Habrovsky József dandárparancsnok egészségi okokból állásától saját kérelmére felmentetett, s most nyugalomba vonul. Helyére ő felsége Vukovics János ezredest, az eszéki 28-ik honvédgyalozegred parancsnokát nevezte ki ideiglenes minőségben. Habrovsky távozását méltán sajnálja Szatmár társadalma, ki nemcsak jó katona, de kedves társadalmi férfiú is volt, határozott veszteség, hogy lelépett az aktív szereplés teréről.

Előléptetés. A király Papp Kálmán törvényszéki bírót a VII. fizetési osztályba sorozott törvényszéki bírónak nevezte ki.

Küldöttség a miniszternél. Holnap Papp Géza h. polgármester, Vajay Károly tisztifügyész és Novák Lajos főszámvevő Budapestre utaznak kérni a minisztert, hogy a regale kártalanításért törvény szerint járó összeget minél előbb és minél nagyobb összegben bocsássa a város rendelkezésére.

Ő méltósága a püspök ur tegnapelőtt meglátogatta a praeparandiat, a képezdészeket buzdítva szorgalomra és jó viseletre. A látogatásnak kellemes emléke maradt, mert ő méltósága a növendékeknek a jövő vasárnapra bort, süteményeket és szivarra pénzt küldött.

Áthelyezés. Bauer Lajos nagykarolyi honvédőrnagyot, a nagykarolyi honvédszázalaj parancsnokát Lugosra vezényelték, hol a kiegészítő parancsnoksági teendőket fogja végezni. Nagy-Károlyban a parancsnoki teendők végzésével Barkóczy Ferencz százados, törzstisztjelölt bizatott meg. — Káldy Gyula kir. főmérnök, a beregszászi m. kir. állami építészeti hivatal főnöke, saját kérelmére hasonló minőségben központi szolgálatra a fővárosba, a miniszteriumba rendeltetett be, helyébe főmérnökül Fiuméből Papp N. kir. főmérnök helyezettetett át. — Levandouszky Jenő székői (Ung. m.) állami elemi iskolai tanító hasonminőségben a sztrajnyáni áll. elemi iskolához helyezettetett át; helyére Juhász Nándor ubrezsi r. k. tanító nevezetett ki.

Gyászhir. Antal Piroska élte 24-ik évében, f. hó 22-én d. u. 5 órakor, rövid szenvedés után Castelnuovoban (Dalmácia) jobblétre szenderült. Gyászolják: Özv. Antal Istvánné, Matlaszkovszky Henriette édes anyja

Jenisch Károly, Thurner Albert sógorai. Antal László, Antal Czezil férj. Thurner Albertné, Antal Miklós testvérei. — Csebi Pogány Béla dr., Beregvármegye aljegyzője és megyebizottsági tag életének 32-ik évében e hó 23-án elhunyt Beregszászban. — Sikolya Jozsefné sz. Kovács Ágnes f. hó 20-án d. u. 1 órakor, életének 37-ik, boldog házasságának 17-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult tetemei e hó 21-én d. u. 3 órakor tétettek örök nyugalomra.

Búcsuestély. Említettük lapunk mult számában, hogy Löffler József kir. kath. főgymn. tanárt Trencsénbe helyezték át. Kollegái a mult szerdán búcsuestélyt rendeztek tiszteletére, hol pohárköszöntőkben méltatták a távozó egyéni és kollegiális kiváló tulajdonait, kinek áthelyeztetése főgymnáziumunkra igazán veszteség. Löffler hétfőn a püspök úrtól búcsuzott el.

Hymen. Bikfalvy Albert szilágymegyei földbirtokos szombaton esküdt örök hűséget városunkban Antal Dániel tekintélyes kereskedő leányának, Ilonkának. — Heltay Márton budapesti lakos, a fiumei kőolajfinomító részvénytársaság könyvelője és tartalékos közshadseregbeli hadnagy, szombaton tartotta esküvőjét Kerekes Ödön nagykarolyi jőnevű kereskedő leányával: Etel kisasszonynyal.

Keremit burkolattal akarja a város bevinni nagyobb forgalmu utcáinkat. Az Attila utcai aszfaltmakadántól kezdve a Hám János utcát és a Deák-tért körül, a Széchenyi utcát az Árpád utcáig, — a Deák-téren a burkolat 6 méter, a többi utcákon 5 méter széles leend. Ezeket az utcákat ki is fogják kövezni. A Széchenyi utcán két oldalt fasor lesz sétatutakkal. A bekerülési költségek kamatainak fedezésére a költségeloirányzatban az utcák kövezésére szánt 10 ezer forintnak felét fogja a város fordítani, melylyel 30 év alatt az összes költségek le lesznek törlesztve.

Páros viaskodás. A párbaj-mánia — úgy látszik — városunkban is kezd tért hódítani. Egy görbe nézés, tyukszemtaposás, vélemény nyilvánítás elegendő ok arra, hogy párviadalt hozzon létre s a felek összekaszabolják egymást. Legutóbb szombaton vásáros-neményi Eötvös Sándor m. kir. honvéd főhadnagy és Helmezy Pál joggyakornok mérték össze kardjaikat a honvéd laktanyában s a páros viaskodásban mindkettő többé-kevésbé megsérült. Eötvös fején és karján sebesült meg, míg Helmezynek egyik fülét csonkította meg az ellenfél kardja. A páros viaskodásra egy összeszólalkozás adott okot.

A magyar ipar pártfogásában elül jár maga a magyar király. Az Emke gyufagyárnak megbízást adott, hogy a budai királyi palotát állandóan lássa el magyar készítményü gyufával. A miniszter utasította vármegyénk és városunk törvényhatóságát, hogy a gyufaszükséglet beszerzésénél a hazai ipar érdekeire tekintettel legyen, s a kereskedőtől hazai gyártmány szállítását követelje.

Szép babékoszorút kapott Nyáry József a honvédszenekar jeles karmestere Fiuméből. Vörös selyem szalagján ez a felírás van: „A szalmaövegyek polkája művészi átirójának.” A koszorút Doroszlai D. Árpádné, Kardos Ida küldötte.

Eljegyzés. Szigeti József kereskedelmi ügynök eljegyezte Brecher Emma kisasszonyt, Brecher Rubin beszercei kereskedő leányát.

Igazságügyi kinevezések. Az igazságügyminiszter Kabáczy Szilárd beregszászi és dr.

Benda Géza budapesti kir. törvényszéki joggyakornokokat a beregszászi kir. törvényszékhez aljegyzőknek, — a debreczeni kir. itélőtábla elnöke Juhászovics Manó ökörmézői lakos végzett joghallgatót a debreczeni kir. itélőtábla kerületébe ideigl. minőségű segélydíjas joggyakornoknak nevezte ki.

Fényesen sikerült mulatságot rendezett az „Ezres” e hó 24-én. Valóban méltó befejezése volt e multság az idei farsang vigalmainak. Nem volt oly tolongás, mint az előző években, de ott volt Szatmár intelligenciájának színe-java, sőt lerándult az estére a város képviselője is kedves vejjével. Az estnek fénypontja természetesen az élő hirlap volt. Kedvesebbnél kedvesebb ajkak pergették le a szellemes cikkeket, apróságokat, híreket, hirdetésekot. Lehet, hogy a bájos előadók vesztegetik itéletünket, de konstatálnunk kell, hogy az „Ezres és Vidéke” sem volt még ily ügyesen összeállítva, mint ez idén, büszke lehet reá az „Ezres” fíradhatlan igazgatója, Dr. Fodor Gyula, kinek csaknem páratlan jó ízléséről, kifogyhatlan humoráról tesz tanuságot ez az eleven kis ujság. Az élő hirlap változatos és szebbnél szebb cikkeinek elvonulása után a keletkezett jókedv csakhamar megkereste táplálékát részint a táncsteremben, részint a fehér asztaloknál s fokozódva kitarított egész virradatig.

Márczius 15. Magyarország emlékünnepe az idén is a szokásos kegyelettel készül megülni városunk közönsége. Elhozza a hazafiság oltárára áldozatul szívének lelkesedését, hogy buzdulást merítve a multak emlékeiből, annál több reménnyel és önérettel tekinthessen a jövő felé. Az ünnepség vezetését ismét a Kölcsey-kör vette kezébe. A napokban tartott választmányi gyűlésen kiküldötte dr. Fechtel János és Mátray Lajos főgymn. tanárokat, hogy az ünnepség állandó bizottságának elnökével, Pap Géza városi főjegyzővel és Ferenczy János ellenőrrel érintkezésbe lépven, állapítsák meg az ünnepség részleteit, hogy városunk közönsége multjához méltóan ülhessen meg a nagy idők emlékünnepe. Ez alkalommal bizonyára üzleteink is zárva lesznek.

A Kölcsey-kör irodalmi szakosztályának elnökévé a napokban tartott választmányi ülésén Mátray Lajos ev. ref. főgymn. tanárt választotta meg. A szakosztály eddigi elnöke az elhunyt Jandrisics János apát-plébános volt.

Jandrisics János apátplébános siremlékére adakoztak (folytatás):

Müller István, Jánk	8 kor.
Penkei Albert, N.-Bánya	2 „
Steinkogler János, N.-Károly	4 „
Veszprémy Sándor, N.-Somknt	2 „
Kováts Jenő, Torda	2 „
Pály Ede, Sárköz	10 „
Vajay Andre, M.-Sziget	4 „
Korányi János, Budapest	2 „
Lengyel Vilmos, Pancsova	2 „
Kelemen Kálmán, N.-Várad	2 „
Köncs László, Nevetlenfalu	2 „
Dr. Schnabl Róbert, Budapest	4 „
Béreczy Imre, Élesd	4 „
Koválik József, Szolnok	2 „
Deák „ Rónaszék	6 „
Savanyu János, Szatmár	4 „
Dr. Jordán Károly, Szaniszló	2 „
Mult héten közölt összeg	242 „
összesen	304 „

Felfüggesztett megyei tisztviselő. Nagy László, vármegyénk alispánja, Simkó Géza megyei alszámvevő ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot elrendelte s hivatalától

felfüggesztette. A felfüggesztésre Simkónak azon ténye adott okot, hogy Biki Sándor n.-aari községi jegyző ellen megindított vizsgálatban, melyet vezetett, szabályellenesen járt el.

Város, fizess! Farkas Béla, városunk volt villamvilágítási mérnöke, szolgálatából való elbocsáttatása után perrel támadta meg a várost. A pert a bíróságnál most Farkas megnyerte s a város a per tárgyát képező követelések megadásában elmarasztaltott.

Római zarándoklat. A gör. szert. magyarok Firczak Gyula munkácsi és Vályi János eperjesi püspökök vezetése alatt márczius 4-én indúlnak római zarándok-utjokra.

Uj iskolák. Beregvármegyében az állam ez év folyamán 25 új iskolát szándékozik létesíteni. E czélból a napokban Firczak Gyula munkácsi püspök és Hagara Viktor dr. főispán elnöklete alatt értekezlet tartott, melyen a kormányt Halász Ferencz miniszteri osztálytanácsos képviselte. Kimutatta az értekezlet azon községeket, melyekben az új iskolák felállítása első sorban volna kívánatos.

A főkapitány figyelmébe. Botrányos dolog, amit nap-nap után kell tapasztalni városunkban. Az iparos tanoncok iskolából kijövet valóságos tornajátékokat rendeznek azokon az utcákon, melyeken utjok átvezet. Dulakodás, öklözés, kötélhuzás napirenden vannak, úgy, hogy abban az irányban megboxoltatás veszedelme nélkül senkinek sem tanácsos menni. A Kisfaludy-, Árpád- és Bercsényi-utcák ilyenkor közveszélyes helyek. Tanácsos lesz tehát, hogy ezeknek az akrobatái mutatványoknak egyszer s mindenkorra végét vessék, egy pár rendőrt kivezényelni az említett helyekre, persze nem azért, hogy a versenyek sikerében gyönyörködjenek, hanem hogy portyázásuknak meglegyen a kívánt eredménye. (Beküldetett.)

Nagy-Szöllősen iparfejlesztő bizottság alakult, mely eddig 75 kosárkötő előmunkást képezett ki, kik a mult év őszén negyven-ezer szöllőskosarat szállítottak Debreczenbe s a bocsikai kémiai gyárnak ezer ballonkosarat készítettek. Darányi miniszter e fontos ipar fellendítése végett tárczája terhére hat hold telepet ültetett be nemes fűzveszőkkel, s azt azon kikötéssel bocsátja a bizottság rendelkezésére, hogy a termelt fűzveszőket a vármegye területén minden nyereszkedés kizárásával a szegényebb néposztály érdekeit figyelembe véve értékesítse.

Telekkönyv Szobránczon. E napokban érkezett le az igazságügyminiszter rendelete a szobránczi telekkönyvi hatóság ügyében. A miniszter e szerint 1901. január hó 1-től kezdve a szobránczi kir. járásbírósgot saját területére telekkönyvi hatósággal látja el. — A beregszászi kir. törvényszék elnöke felhívta már a szobránczi kir. járásbírósg vezetőjét, miszerint a szükséges helyiségekről idejekorán gondoskodjék.

Színházi műsor. Ma, szerdán: Napoleon öcsém (másodsor). Csütörtökön, márczius 1-én: Egy katona története (Morvay jutalomjátéka). Pénteken: Kuruczfurfang. Szombaton előkészület miatt szünet. Vasárnap, hétfőn: A baba (új operette). Kedden: Napoleon öcsém (harmadsor).

Hol lesz a tűzörség? Ha a régi törvényszéki palota lebontás alá kerül, a tűzörséget alkalmas helyre kell vezényelni, honnan figyelemmel kísérhessen az egész város területét. A tűzoltóparancsnok azon javaslatot terjesztette a városi tanács elé, hogy a szé-

kesegyház északi tornya volna e czélra leginkább megfelelő.

Igazságos számítás. Tudvalevőleg az egyeseken és ketteseken alapuló ujpénz váltása sok fejtörést okoz és nem egy tévedésnek képezheti alapját. Hogy a dolog igazságosan legyen elintézve, Kóbi szerződésre lépett falusi vevőjével oly módon, hogy egyszer ő adott egyeseket a vevőnek, a ketteseket magának tartván, máskor ketteseket adott, megelégedvén az egyesekkel. Az igazságos csere ekképen történt. Ő a következő *egyeseket* adta: egy krajczárt kétkoronáért, egy fillért két forintért, egy krajczárt két forintért, egy fillért két koronáért, egy fillért két krajczárért, egy koronát két forintért. És ezeket a ketteseket adta: két krajczárt egy forintért, két fillért egy forintért, két krajczárt egy forintért, két fillért egy koronáért. A vevő is adott egyeseket és ketteseket cserébe még pedig adott: egy forintot két fillérért egy koronát két krajczárért, egy forintot két krajczárért, egy koronát két fillérért. De Kóbi viszont, hogy ne károsodjék, ketteseket is kívánt a vevőtől, aki aztán adott: két forintot egy fillérért, két koronát egy krajczárért, két forintot egy krajczárért, két koronát egy fillérért, két krajczárt egy fillérért és két forintot egy koronáért. Azóta nincs hiba a kréta körül.

Emlékeztető. A Széchenyi-Társulat ma szerdán d. e. 11 órakor tartja a városház tanácstermében évi rendes közgyűlését. A gyűlésen, mint értesülünk, Nagy László alispán fog elnökölni.

A tornyos ház nem műemlék. A napokban időzött városunkban *Schulek* Frigyes műegyetemi tanár, a műemlékekre felügyelő országos bizottság építész és szaktanácsadója, hogy megvizsgálja a régi törvényszéki palotát, vajjon érdemes-e mint műemléket fentartani. Szakvéleménye a tornyos házra balul ütött ki. Schulek kimondotta, hogy műemléknek nem lehet minősíteni, műbecse nem áll arányban azzal a költséggel, melybe restaurálása kerülne. Most bizonyára örvendenek, akik Vigadót szeretnének építeni a helyére, mert az ellenpárt elesett egy érvtől, mely annak idején fegyver volt kezében. Városunk erszénye azonban szerintünk fordított arányosságban áll a vigadó építési költségeivel, így aligha lesz tanácsos keresztül vinni az ideális tervet.

Az „Eötvös“-alap ösztöndíjait kezelő biz. néhány kétszáz- és több százkoronás segély, illetve ösztöndíjra hirdet pályázatot. Az ösztöndíjért csak azok a tanulók folyamodhatnak, kik a középiskola, vagy polgári isk. 4. osztályát jó sikerrel végezték s magasabb iskolába járnak. E pályázatban csak azok gyermekei vagy árvái vehetnek részt, akik az egyesületnek tagjai. — A Tanítók-Házába való felvételért a jövő tanévre, szintén pályázatot hirdetnek. Pályázhatnak ingyenes, félingyenes, vagy alapítványi helyre a tanügy terén működő egyének kiváló szorgalmu gyermekei, kiknek szülői szintén az Eötvös-alapnak tagjai. — Ugyancsak pályázatot hirdet a bpesti szállodások, vendéglősök ipartestülete is, melyben 79 vendéglős ingyen ebédet ígér egy-egy kiváló szorgalmu felsőbb iskolai tanulónak. Bővebb felvilágosítással, az Eötvös-alap kezelő bizottsága (Bpest, VIII. Szentkirályi-utca 47) szolgál.

Köszönet nyilvánítás. Mindazon ismerőseimnek és jó embereimnek, kik feledhetetlen nóm temetésén megjelenni s ez által fájdalommat enyhíteni szivesek voltak, ezuton is hálás köszönetet mondok. Sikolya József.

Irtványaink benépesítése. A Körtvélyes-, Darvas- és Mocsár-erdő nevű városi területek benépesítése, tanyákkal való betelepítése ügyében a szatmárnémeti Ipari Hitelszövetkezet elnökségének kezdeményezésére a város intéző embereinek részvételével e hó 26-án szűkebbkörű értekezlet volt a városházán, a mikor is a városhoz benyújtandó emlékiratot a szövetkezet által előterjesztett alapon tárgyalták s általában figyelembe vehetőnek találták. Ha a telepítés sikerül, iparosaink egyszerre 200—250 tanya és melléképületei előállításának nagy munkájához jutnak; s 1200—1500 fogyasztó lakossal városunk mostani lakosságának $\frac{1}{20}$ -ad részével szaporodik a vevő közönség. Az ügynek ezen nagy fontosságánál fogva az emlékiratot lapunk egész terjedelmében közölni fogja.

A női nevek. A mi női neveink a különböző nyelvek tarka vegyülékét képezik: különösen a héber, görög és latin nyelvből vettek át neveket. A görög nyelvből például a következő nevek származnak: Dorottya (Isten ajándéka), Doris (a tehetséges), Eleonóra és Laura (a résztvevő), Heléna (a világitó), Katalin (a szemérmes), Melánia (a sötét) stb. A latin nyelvből a következők: Beata (a szent), Benedikta (az áldott), Desideria (a megkívánt), Esperanza (a remény), Angelika (az angyal), Augusztina (a magasztos), Auróra (hajnalpir), Klára (a tiszta), Klementina (a szende), Emilia (az illedelmes), Francziska (a szabad), Leona (a bátor), Luczia (fölvilágosult), Margit (a gyöngy), Natália (az életvidám), Paula (a megelégedett), Róza (a rózsavirág), Feliczia (a boldog), stb. A keleti nyelvekből a héberből átvett nevek, például: Anna (a kedves), Erzsébet (az istendiesérő), Gabriella (isten), Johanna (kegyelmi gyermek) — Márta (a ki erős), Rebeka (jól táplált), Eszter (csillogó), Zsuzsanna (liliom tiszta). Végül az ó-német nyelvből származnak: Albertin (a nemes), Berta (fénylő), Brigitta (tündöklő), Emma (házas), Frida (békeszerető) Gertrud (a lándzsás szűz), Hedvig (a harcziás), Matild (a hős nő), Zelma (a gazdag), Wilhelmina (a vadászónő), Henriette (a gazdálkodó). Ezek közé soroztatnak még a szintén ó-németből származó: Hildegard (a ház oltalma), Luitgard (az emberek oltalmazója), Edelgard (a nemesek védelmezője), Irmengard (az istenek oltalmazója) stb.

Közcsend háborítók ellen. A ki Szatmárnémeti szab. kir. város területén az utakon, utcákon, köztereken és általában a szabadban akár éjjel, akár nappal szándékosan és ok nélkül a közönség nyugalmát háborító lármát idéz elő és azzal a közcsendet zavarja vagy egyes személyeket botránnyal okozólag megsért, — amennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, — durván káromkodik, — a ki koresmákban, vendéglőkben, kávéházakban, czukrászdákban, kávémérésekben s egyáltalában bárminő nyilvános helyiségekben viselkedésével közbotránnyal okoz, hangversenyek, színházi vagy egyéb nyilvános előadásokon megbotránkozást keltő viselkedést tanúsít: kihágást követ el és 100 koronáig terjedhető, s a városi szegény alap javára fordítandó pénzbüntetéssel, ennek behajthatlansága esetén 5 napig terjedhető elzárással büntetendő.

Kiváló szerencse. Az osztálysorsjáték V. osztályu huzásánál a szerencse által kiválóan kegyelt *Török A. és Társa* bankházánál, Budapest, Váci-körút 4. egy 5000 koronás és még több kisebb nyereményen

kivül a 30,000 koronás főnyereményt a 38928. számú sorsjegyre, részben vidéki, részben fővárosi vevők nyerték $\frac{1}{8}$ és $\frac{2}{8}$ részekben.

A magyar korona országai egyesített czimerét és az ország külön czimerét magánosok és magánjellegű testületek vállalatok és intézetek gyári vagy ipari czikkeiken, árukon, üzleti helyiségeiken czimtabláikon, czimlapjaikon üzleti nyomtatványaikon csak akkor használhatják, ha arra a miniszterelnöktől engedélyt nyernek. E törvényes rendelkezés akként értelmezendő, hogy a czimeret használó alany személyével vagy czégével összeköttetésben álló, az egyén vagy czég minőségének jelzésére szolgáló engedély nélküli czimer használat tilos, tehát oly használat, mely azt a vélelmet keltené, hogy az illető vagy hivatalos személy vagy hogy az állammal, vagy az állam kormányával valamely érdekviszonyokban áll, vagy pedig, hogy a czimeret használó e jogositványt megkülönböztetés vagy kitüntetésképpen kapta az államhatalomtól gyarának, ipari és kereskedési üzletének kiválósága vagy pedig a készített vagy elárusított gyári vagy ipari czikkeknak, áruknak kiváló minősége elismerésül. Ha ellenben valaki csak a czimeret magát készíti vagy elárusítja, vagy pedig ha a czimer pusztán ékítményt képez valamely ipari czikken minden vonatkozás nélkül az előállító vagy elárusító személyére vagy czégére: az ily czimer-használat a törvény szempontjából korlátozás alá nem esik.

Iparosok figyelmébe. Mindazon iparosoknak, kik a párisi kiállítás tanulmányozása végett Párisba utazni szándékoznak, most a legjobb alkalom kínálkozik arra, hogy céljukat megvalósíthassák. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter közlése szerint ugyanis a következő budapesti czégek u. m.: Mahunka Imre és Thék Endre műbutor asztalosok, Steinschneider Jakab berendezési vállalkozó, Gelb M. és fia kárpitos és diszító, az építő és dekoratív szobrász munkálatokat végző Langer Ignác, az installációs szobrász munkákat végző Oppenheimer J., a retrospectiv pavillon diszítésén dolgozó Glaser János, valamint ennek diszúvegezését végző Forgó és Társa műintézete, a villamos berendezések egy részét készítő Ganz és Társa czég, mint az installációs munkálatokkal megbízott vállalkozók ezen munkálatoknál hazai erőket alkalmaznak. Felhívjuk ennél fogva az ez iránt érdeklődő iparosokat, hogy esetleges alkalmaztatásuk iránt forduljanak közvetlenül a felsorolt vállalkozókhoz.

Nyaklánc ember szemekből. A párisi kiállítás csodái közzé tartozik ez is. Nyaklánc — ember szemekből. Nem egészen új, mert már a chikagói világkiállításon is megbámulták. Akkor az egyik Illionis állambeli dúsgazdag disznókereskedő volt a tulajdonosa. A különös nyaklánc kitűnően konzervált, nagy művészettel csiszolt, gyönyörűen aranyba foglalt három sor emberszem. A „disznónábób“-tól egy angol lady vásárolta, ettől meg egy gazdag orosz kezére került. Származik pedig az Inka-korabeli perui siremlékből. Arica chilei kikötő város nagy kiterjedésű temetőjében most is száz meg száz mumia látható s ezektől vehették a nyaklánc szemeit. Csiszolatlan állapotban az emberszem színes barnássárga és nem átlátszó; csiszolás után a legszebben áttetsző, narancsszínűvé válik.

A Dedek féle szentek életéből megjelent a 4-ik füzet is, mely a január 18—23-ika

közé eső szenteket tárgyalja. A füzet teljes kép gyanánt Tizian remek festményének Alamizsnás szent Jánosnak kitűnő reprodukcióját adja. A vállalat nagy hálára kötelezte le ezzel a magyar közönséget, mert azon szentnek legremekőbb képében gyönyörködhetik ezuttal, a kihez bensőbb viszony fűzi ama körülmény folytán, hogy a szent férfi teteme a pozsonyi dóm mellékkápolnájának oltárán nyugszik. Egy füzet ára 50 fillér. A mű az esztergomi főegyházmegyei hatóság jóváhagyásával jelenik meg, 6 színes és 50 fekete műlap és körülbelől 350 szöveg közé nyomtatott kép fogja díszíteni. Megrendelhető a Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaságnál Budapesten.

Igazítandó. A Szemle é-vel irt tárczájában 3-ik hasáb 3-ik sorban olvasandó: *nézlemezek*; ugyanezen hasáb alatt a 4-ik jegyzetben olvasandó *viz*; az 5-ik jegyzetben *izadság*; a 4-ik hasáb első jegyzetében olvasandó: gép, a 2-ik jegyzetben teherszállítvány.

Színház.

Szerdán ifjusági előadás volt, mely alkalommal Szigligetinek 400 arannyal jutalmazott öt felvonásos tragédiája, a „Trónkereső“ került színre. Boricsot, Kálmán királynak törvénytelenfiát a természetnek esodálatos szülöttét, kinek nyomában ott van mint kíséző árnyék a romlás, végpusztulás, Morvai játszotta, kifejtve temperamentumának egész erejét. Valóban élethűen aposztrofálta a lelki küzdelmeket s a szenvedélyek harcát. Méltó társai voltak H. Novák Irén és Arday Ida. Palugyai is helyesen fogta fel szerepét, igyekezett is azt érvényre juttatni, de van játékában valami bántó monotonia, szárazság, mi nagyban akadályozza az indulatok festését. Jók voltak még: Rakoczai, Érczkövi, Simon. Az előadás sikeréből tekintélyes rész illeti még a sugót is.

Csütörtökön Nagy Gyulának jutalomjátékául adatott a „Koldus diák.“ E kedves fülbemászó zenéjű darabot nagyon kis közönség nézte végig. Nagy Gyula, mint mindig, ma is érzésteljesen és szépen énekelt. A Kömlei-pár ezuttal is csillogtatta tehetségét. Szegedi Zelmának koloraturája szép sikert biztosított, kár, hogy játéka nem tartott ezzel lépést. Elismeréssel kell még szólnunk Érczköviről és Latabárnéról. A jutalmazandó több közönséget érdemelt volna.

Pénteken a „Görög rabszolga“ nyolczadszor is zsuffolásig megtöltötte a színházat. A két primadonnát, Tarnait és Feledit, talán sohasem részesítette a közönség zajosabb óvátiokban mint az este. Rá is szolgáltak erre mindketten, izléses játékkal, üdén csengő énekükkel, s remek tánczaikkal. Érczköviről a legnagyobb elismeréssel kell szólnunk. Szegedi Zelma, Latabárné, Tábori Gulyás mind legjobb tehetségükkel működtek közre az est sikere érdekében.

Szombaton „Sulamith“-ot adták fél ház előtt a szokott sikerrel.

Vasárnap telt ház nézte végig a „Falu rosszat.“ Az előadás eléggé sikerültnek mondható s teljesen kielégítette a közönség várakozását. Táborinak furfangos bakterje folyton derűtségben tartotta a közönséget. Feledi és Érczkövi szép magyar dalaikkal sok tetszést arattak.

Termény árak.

Termény métermázsánként	Szatmáron			
	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza — — —	6	80	7	—
Kétszeres — — —	5	90	6	—
Rozs — — —	5	20	5	60
Árpa — — —	4	60	5	—
Zab — — —	4	20	4	80
Tengeri uj — — —	4	80	5	—
Kása — — —	10	50	11	—
Fehér paszuly — — —	6	80	7	—
Tarka „ — — —	5	60	5	80
Szilva — — —	17	—	18	—
„ füstölt — — —	—	—	—	—
Repeze — — —	—	—	—	—
Krumpli zsákja uj — —	1	10	1	00
Szalonna — — —	56	—	13	—

Hirdetmény.

„Pilseni ősforrás.“

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy világhírű söreink kimérésével, a helybeli piacon az előnyösen ismert, és jó hirnévnek örvendő

Márkus Márton urat,

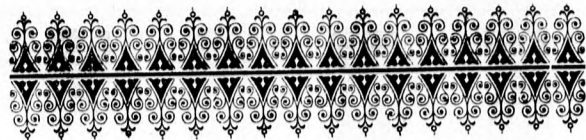
(a Korona-szálló tulajdonosát) biztuk meg, kinek szakavatott kezelése biztosítékot nyújt, hogy a „**Pilseni ősforrás**“ a legjobb minőségben fog csapolásra kerülni.

Pilsen, 1900. február hó.

Polgári serfőződe

Pilsen.

Alapított 1842-ben.

HALÁSZ JÓZSEF

szinyérváraljai róm. kath. tanító

faiskolájában

körül-belől

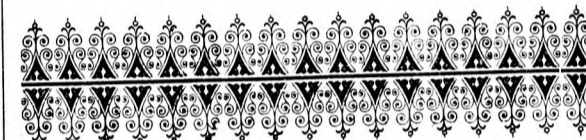
2500 darab 3-4 éves

igen jó fajtu

alma oltvány

a legjutányosabb áron

eladó.

id. Botos Gyula

polgári, papi és egyenruha üzlete

valamint mindennemű

egyenruha cikkek raktára

Szatmár.

Deák-tér, Zöldfa vendéglő alatt.

Tartalékos tiszt urak szolid kiszolgálás mellett felszerelhetnek, költségvetést díjmentesen és bérmentve küldök.

Elvállalok épület-üvegezéseket.

GYÖRY KÁROLY

ÜVEG- ÉS PORCELLÁN KERESKEDÉSE
SZATMÁR, DEÁK-TÉR.

Jelen idényre ajánlom egész uj mintájú porcellán és angol fajans étkező, kávé, teás, és ozsonnás készleteimet, melyekből **rendkívül nagy raktárt tartok.** Továbbá ajánlok: Magyar, Cseh, Francia ivókészleteket. Berdorfi, Alpaca és cinacél evőeszközöket, **konyha berendezési** cikkek, egész finom olaj nyomatu genre és szent képeket, sok más használati és dísz tárgyakat, melyekből állandóan nagy raktárt tartok.

Kérve a nagyérdemű közönség becses pártfogását

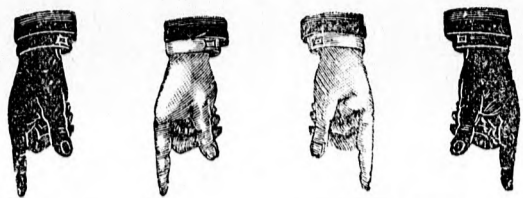
kész szolgálattal

Györy Károly.

Kész ablakok minden nagyságban.

Törvényesen hitelesített üvegek és poharak.

Képkeretezések igen olcsó árban.

Csinos kivitelü

báli, dvözlö kártyákat lakadali és eljegyzési meghívókat, mérlegeket, mindennemü rovas munkákat, üzleti körleveleket, falragaszokat, a legjutányosabb ár mellett készít a

„Pázmány-Sajtó“

könyvnyomda.

Ugyanitt nagy raktár: egyházi iskolai, katonai, jegyzői nyomtatványokból.

Hirdetéseket

legolcsóbban vesz fel

a
„HETI SZEMLE“,
Szatmármegye legelterjedtebb s
egyedüli *politikai* hetilapja.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére a „vörös kereszt“-hez.

Kitüntetve :

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Borlogne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Waltergasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl az 1900-ik őszi és téli idényre

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

különösen :

meleg téli **havelokokat**, s. p. finom fekete palmerstonból ujjak nélkül 18 frt, ujjakkal 24 frt.; ujjakkal és valódi széles prém-gallérral, bélelve 34 frt.

Biretumok, kollárek,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben. Szövetek méter számra is eladatnak.

— Egyházi szerek —

végleges megrendelés után olcsón szállítatnak.

Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.

NEM HULL A HAJ, NINCS TÖBBÉ KOPASZ EMBER

Szenzációt kelt a gyógyfűkivonatomban, melyet évek hosszú során át tanulmányoztam, hogy mikép lehessen meggátolni a megkopaszodást.

EXIKÁTOR

Felfedeztem és százszoros pénzzel fizetek, ha kétszeri használat után rögtön meg nem szünik a hajhullás, korpaképződés és mindennemü fejbőrbetegség.

Egy üveg ára 2 kor. 40 fillér.

Kapható gyógyszerházakban és mindennemü illat- és piperecikk-kereskedésben.

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza, Király-utca 12. sz.

Erdélyi főraktár és vezérképviselőség: **GÓTH GYULA**, illat- és piperecikk nagykereskedőnél, Gyulafehérvár-Fötér.

Vidéki megrendeléseket utánvétellel azonnal eszközöl:

Egyedüli készítő és szíjjelküldési raktára :

DOBÉ NÁNDOR uri, női és színházi fodrász
Budapest, Nefelejts-utca 27. sz.